

Kven skaut Quisling?

Viser til Dagbladets 1. side-oppslag mandag 11. oktober «Jeg skjøt Quisling», basert på ei bok som er kome om Quisling.

La det vera klårt at eg hadde ingen ting med denne avrettinga å gjera. Men som befal i Rikspolitiet – som fekk ein del slike oppdrag etter krigen – meiner eg å kjenne til rutiane og dei etiske normer som skulle vera gjeldande for slik drastisk tjeneste. Det som sto «Bare i Dagbladet» og som vel også står i boka, er i strid med dei nemnte rutiner og normer.

■ ■ ■ Dei som vart plukka ut til eksekusjonspelotongar var pålagt taushetsplikt utan avgrensning i tid. Ikkje alle våpna var lada med skarpe

skot. Dette for at dei enkelte i pelotongen ikkje skulle vera sikre på kven det var som tok liv – som eit slags psykisk vern for ettertida.

■ ■ ■ Avisene kan vel skrive nestan det dei vil innanfor den moralralterskelen dei har sett. Det er heimelsmannen – han som gjerne vil vera den som skaut Quisling – som først og fremst har svikta.

■ ■ ■ Det er ein av dei som har skrive den nye boka, John Midtbø, som også har laga tekst og foto til artikkelen i Dagbladet. Det må kanskje tålast

at heimelsmannen Arvid Austad – som det står – «finner det urettferdig å bli stemplet som nynazist», er på krigsstien mot norsk innvandringspolitikk og er medlem av Fedrelandspartiet. Men glippet mot taushetsplikta blir forsterka om det er slik det står:

Quisling

Vår reportasje «Jeg skjøt Quisling» 11.10. har vakt reaksjoner. Her trykker vi to kommentarer.

ning til å gi en tilfredsstillende dokumentasjon på sin nasjonale holdning under og etter krigen.»

Einar Sæter, tidl. befal i Rikspolitiet

Underernærte varetektsfanger

Den 11.10.99 er det en bokomtale av en ny bok om Vidkun Quisling. En av bokens kilder er Arvid Austad.

Han var med i eksekusjonspelotongen da Vidkun Quisling ble skutt. Austad forteller til Dagbladet at han har reagert på forfatteren som har hevdet at Quisling skulle ha blitt underernært i fengslet. Det ble ført stenografisk referat fra rettsaken mot Vidkun Quisling. Referatet ble utgitt i 1946.

■ ■ ■ Fra dette referatet gjengis: Quisling sa: «Jeg vil kalle det sjællig tortur av verste sort, som ikke bryter meg, men som bryter andre som ikke er så sterke som jeg. Jeg tok av 18 kg på en måned.»

Her skulle man ha ventet at lagmannen mente at et så stort vekt-tap ikke var mulig. Hvis man ikke arbeider, er det mer enn man taper i vekt på en måned ved total faste. Men lagmann Solem fant det helt i sin orden, og svarte: «Det er mange av oss andre som har tatt av mer under okkupasjonstiden. (Men neppe på en måned!) Det er de som har kommet fra 80 kilo og ned til 42 kilo og mindre enn det, så det er De ikke alene om at De har tatt av i vekt, det har vi praktisk talt alle sammen på den annen side gjort under krigen. Mange av Bredtvedtfangene og Berg-fangene, som ikke satt under tysk, men under norsk fangenskap, arrangert av Deres politi- og justisminister, har tatt av og lidt i fangsel mangfoldige ganger mer enn De har lidt i disse dagene, hvor De har fått skikkelig, ordentlig behandling som en hvilken som helst varetektsfange jo får her i Norge. Men det er ikke mer å snakke om.»

Quisling: «Det er ikke det som

det er spørsmål om. Jeg tror at historien vil dømme om dette.»

■ ■ ■ Hvordan var så denne skikkelige, ordentlige behandling som varetektsfangene fikk i Norge sommeren 1945?

Fengselslege Jon Leikvam, som hadde vært fengselsoverlege for Oslo fra 1940, også for Vidkun Quisling, vitnet slik for Høyesterett: «Det har vært nevnt, bl.a. i pressen, at det var en slags nervebetennelse, polynevrit, som hyppig er en følge av alkoholmisbruk, og at det skulle være tegn på alkoholmisbruk hos ham. Men det har ingenting med det spørsmål å gjøre. Det var temmelig alminnelig med polynevritter de første tre måneder etter kapitulasjonen i fengslene.»

Forsvareren: «Det har altså en annen årsak?»

Leikvam: «Det har ernæringsmessige årsaker; som vi har sett mangfoldige eksempler på.»

For Vidkun Quisling førte denne polynevritten til synsproblemer og tvangsvansker. I tillegg ble han utsatt for luftencefalografi ca. en uke før han skulle holde sin forsvarstale. Quisling måtte avbryte sin forsvarstale. Han trengte hvile. Luftblåsning av hjernen var en vanlig undersøkelsesmetode, men den forutsatte at pasientene var innlagt. Hvis pasientene sto opp første døgn etter undersøkelsen, fikk de ofte varig hodepine. Quisling ble kjørt i ambulanse fra undersøkelsen på Rikshospitalet til Akershus festning. Der måtte han stå opp og gå opp trappen til sin celle, tårnværelset.

■ ■ ■ Også frontkjempere ble utsatt for tilsvarende behandling. Noen fikk hodeplager for resten av livet.

Av I.C. Stridskleiv, lege

KVEN SKAUT Vidkun Quisling? Ingen veit, for ikkje alle våpna var lada med skarpe skot.

«Jeg femin Bli

Jeg er et gu jeg hilser vel og «Råtektst den optimist og deltok i ende vestlig rørsbevegels Feminisme noe jeg les enerom. Så Nyfeministe i 1972 startet nefronten nom disku og aksjonel og strand r Kvinnefront dag merker glede økt er ment og vi ring av spur rundt kvin dertrykking ■ ■ Tidene dertrykking nye former. aksjoner kan gprepet nyfet om aktivist minister. Det spenn ideologier vi vi vil gjøre uttrykk, er i ting. På de som kunne tog på 70-ta ren høy: du ken, ta stilli

Sprøy B da

Hans Ross bladets dy ke kjent er indignert p ne teatera oppstøt – o det som sk Så også on

Denne g fordi Dage forståelse listikk og ne mangel har ført ti kommet i ge to «lett gente» på

■ ■ Den f er at det k millioner annonsep rer den de ten, Dagb gitt «Robi nen» så la rett i at de påstand - nonseplas At påstanc er uintelli tid å gå fo andre på den reelle av presse høyere en naden, m lig.

■ ■ For d den Kiese journalist verd t en denne m ifølge Ros få plasser